

Działalność Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego w okresie 1930-39

TAK NIEWIELU ZROBIŁO TAK WIELE

Przypadające w tym roku 75-lecie utworzenia Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego uświadamia nam, że korzenie polskiej fotogrametrii sięgają okresu międzywojennego, w którym dziedzina ta rozwijała się bardzo dynamicznie.

ADAM LINSENBARTH

W środowisku polskich fotogrametrów już w końcu lat 20. ubiegłego wieku kielkowała myśl o powołaniu specjalnego towarzystwa. Zebranie założycielskie Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego – zorganizowane dzięki staraniom mentorów polskiej fotogrametrii w osobach prof. Kaspra Weigla z Politechniki Lwowskiej oraz prof. Edwarda Warchałowskiego z Politechniki Warszawskiej – odbyło się 13 lutego 1930 roku na PW. Wybrano wówczas 9-osobowy zarząd w składzie: prof. Weigel (przewodniczący), prof. Warchałowski (zastępca przewodniczącego), inż. Marian Brunon Piasecki (sekretarz) oraz mjr Tadeusz Herfurt, mjr Zygmunt Paluch, prof. Bronisław Piątkiewicz, inż. Roman Gryglaszewski, inż. Edmund Wilczkiewicz oraz mjr Tadeusz Wereszczyński. PTF aż do wybuchu II wojny światowej prowadziło aktywną działalność i przyczyniło się nie tylko do rozwoju i rozpowszechniania metod fotogrametrycznych w naszym kraju, ale także

do promowania polskiej fotogrametrii na arenie międzynarodowej.

• PIERWSZE SUKCESY

Początkowo działania zarządu koncentrowały się na załatwieniu spraw formalnych. Opracowano statut i 24 maja 1930 roku zarejestrowano Polskie Towarzystwo Fotogrametryczne w Komisariacie Rządu. Warto przywołać przy tej okazji treść zapisanych w statucie celów działania PTF: „Praca na polu fotogrametrii, tak w teorii, jak i w praktyce, dbanie o rozwój i propagandę, o zastosowanie jej metod w różnych dziedzinach wiedzy, w dziedzinie życia gospodarczego i w technice, oraz organizowanie i wymiana wszelkich doświadczeń z tej dziedziny w kraju i za granicą”. Zarząd wyjednał w Ministerstwie Spraw Wojskowych zezwolenie, by do towarzystwa mogli należeć oficerowie czynnej służby (w charakterze członków rzeczywistych). Zgłoszono też PTF do Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego.

Pierwszym osiągnięciem było zorganizowanie 25 czerwca 1930 roku na Politechnice Warszawskiej wystawy fotogra-

metrycznej, na której zaprezentowano ekspozyty Biura Projektu Melioracji Polesia, Oddziału Fotogeodezyjnego Ministerstwa Robót Publicznych, Departamentu Aeronautyki Ministerstwa Spraw Wojskowych, Wojskowego Instytutu Geograficznego oraz nowo utworzonego Wydziału Aerofotogrametrycznego PLL LOT. Wystawa zapoczątkowała tradycję organizowania kolejnych ekspozycji.

Jeszcze w tym samym roku 16-osobowa delegacja polska po raz pierwszy uczestniczyła w III Międzynarodowym Kongresie Fotogrametrycznym (Zurych, 5-10 września 1930 r.). Pod względem liczby uczestników znaleźliśmy się na 4. miejscu wśród 34 państw. Na kongresie prof. Piątkiewicz przedstawił dokonania polskiej fotogrametrii, a prof. Weigel omówił wykorzystanie transformacji współrzędnych w opracowaniach zdjęć fotogrametrycznych. Wielkim zainteresowaniem cieszyła się polska wystawa prac, zwłaszcza wyniki aerotriangulacji radialnej zastosowanej na dużą skalę przez Biuro Projektu Melioracji Polesia. Prof. Weigla wybrano na przewodniczącego dwóch połączonych komisji.

Równy rok po zebraniu założycielskim odbył się pierwszy Krajowy Zjazd Fotogrametryczny (Warszawa, 13-14 lutego 1931 roku), któremu towarzyszyła wystawa zorganizowana w auli PW. Przebieg spotkania obszernie zrelacjonowano na łamach „Przeglądu Mierniczego”, „Prze-

Fragmety fotoplanu i planu rysunkowego Wyszkowa (skala oryginału 1:4000), FOTOLOT 1934

glądu Lotniczego” oraz w „Wiadomościach Służby Geograficznej”. Gościem honorowym zjazdu był wybitny niemiecki fotogrametra prof. Otto von Gruber, który wygłosił referat o najnowszych zdobyczach w dziedzinie fotogrametrii.

● NOWE INICJATYWY

W roku 1931 Zarząd Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego przystąpił do prac nad polskim słownictwem fotogrametrycznym. Podstawą stał się niemiecko-angielsko-francusko-hiszpański słownik pod redakcją specjalistów z Niemiec. Na początek opracowano 245 haseł, które poddano konsultacji środowiska. W lutym 1932 roku na walnym zgromadzeniu dokonano ponownego wyboru władz PTF w niemal identycznym składzie. W marcu delegacja PTF złożona z prof. Weigla i prof. Piątkiewicza uczestniczyła w uroczystościach poświęconych 25-leciu Austriackiego Towarzystwa Fotogrametrycznego oraz 70. rocznicy urodzin prof. Edwarda Doleżala, założyciela Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego (Wiedeń, 1913). W roku 1932 zainaugurowano też ukazywanie się „Przeglądu Fotogrametrycznego”, którego redaktorem został młody inżynier Marian Piasecki. W pierwszym numerze, liczącym 72 strony, znalazło się kilka artykułów naukowych, relacje z imprez krajowych i zagranicznych oraz przegląd piśmiennictwa krajowego i zagranicznego. Warto dodać, że w latach 1933-37 w „Przeglądzie Fotogrametrycznym” opublikowano 633 hasła wielojęzycznego słownika fotogrametrycznego. Wydawanie czasopisma przerwała dopiero okupacja niemiecka.

Trzeba też wspomnieć o wystawie zorganizowanej wspólnie z Międzynarodowym Towarzystwem Badań Okolic Bieguna Północnego przy Pomocy Statków Powietrznych (Aeroarktis), na której zaprezentowano prace wykonane

w sierpniu 1931 roku przez ekspedycję ze sterowca „Graf-Zeppelin”. Pod koniec 1932 roku Zarząd PTF opublikował listę członków PTF liczącą 104 nazwiska.

Wydarzeniem okazała się wystawa prac Wojskowego Instytutu Geograficznego pt. „Jak powstaje mapa”, zorganizowana w dniach 23 kwietnia-7 maja 1933 roku. Ekspozycję obejrzało ponad 10 tys. osób, a swą obecnością zaszczylił ją na-

wet prezydent Rzeczypospolitej Ignacy Mościcki.

● NAUKA I SZKOLENIA

Kontynuując serię zebrań naukowych, 24 lutego 1933 roku na zebraniu członków PTF na Politechnice Warszawskiej kpt. Antoni Zawadzki wygłosił referat „Problem fotogrametrycznego szkolenia w kraju”, wskazując na konieczność roz-

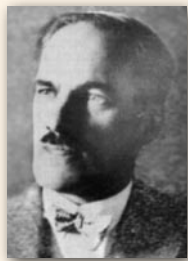
PROFESOR MARIAN BRUNON PIASECKI 1904-1980

(w 25. rocznicę śmierci)

Urodził się 6 października 1904 roku w Stanisławowie k. Mińska Mazowieckiego. W latach 1923-27 studiował na Wydziale Geodezji Politechniki Warszawskiej, następnie został asystentem w Katedrze Geometrii Wykreślnej na Wydziale Inżynierii Lądowej PW, a rok później - w Katedrze Geodezji Wyższej, gdzie wykładał kartografię matematyczną i praktyczną. Swoje zainteresowania naukowe koncentruje w tym czasie na fotogrametrii, uczestnicząc w wielu zagranicznych stażach naukowych. W roku 1930 wydaje drukiem książkę „Współczesne metody i przyrządy fotogrametryczne”, organizuje przy Polskich Linjach Lotniczych Wydział Aerofotogrametryczny nazwany FOTOLOTEM. Jest **współzałożycielem Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego** (PTF). Do wybuchu II wojny światowej pełni funkcję sekretarza Zarządu PTF, a w roku 1932 zostaje redaktorem „Przeglądu Fotogrametrycznego”. W roku 1939, ewakuowany wraz z PLL „LOT” do Rumunii, trafia następnie do Francji, gdzie pracuje we Francuskim Wojskowym Instytucie Geograficznym. Po zajęciu Paryża przez Niemców, włącza się do francuskiego ruchu oporu. W styczniu 1946 roku wraca do kraju i rozpoczyna pracę w charakterze adiunkta w Katedrze Geodezji Wyższej PW. Trzy lata później przechodzi do Zakładu Fotogrametrii kierowanego przez prof. Bronisława Piątkiewicza. Poza prowadzeniem wykładów i ćwiczeń wiele publikuje. Jego „Fotogrametria płaska” przez wiele lat stanowiła podstawowy podręcznik dla studentów specjalności fotogrametria. W styczniu 1952 roku zostaje powołany na stanowisko zastępcy profesora w Katedrze Fotogrametrii, w maju Rada Wydziału Geodezji i Kartografii nadaje Mu stopień doktora habilitowanego nauk technicznych. W czerwcu 1955 roku uzyskuje tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego, a w roku 1966 - zwyczajnego. Był prodziekanem WGiK (1954-56), a po przejściu na emeryturę prof. B. Piątkiewicza objął po nim Katedrę Fotogrametrii (1960-75). Z inicjatywy prof. Piaseckiego w roku 1957 reaktywowano PTF. Do przejścia na emeryturę (1970) był przewodniczącym towarzystwa, w którym w tym czasie wiele się działo. Brał aktywny udział w kongresach organizowanych przez Międzynarodowe Towarzystwo Fotogrametryczne (MTF) i reprezentował Polskę w posiedzeniach Zgromadzenia Generalnego. Po raz ostatni uczestniczył w Kongresie Fotogrametrycznym w Hamburgu w roku 1980, gdzie żywo interesował się rozwojem nowoczesnych instrumentów i technologii. Zmarł 5 grudnia 1980 roku i został pochowany na cmentarzu w Brwinowie pod Warszawą. Profesor, którego można nazwać ojcem powojennej fotogrametrii polskiej, wychował kilka pokoleń polskich fotogrametrów. Starają się oni kontynuować misję swojego Mistrza.

PROFESOR KASPER WEIGEL (1880-1941)

(w 125. rocznicę urodzin)

Urodził się we Lwowie 10 czerwca 1880 roku. Po ukończeniu gimnazjum w roku 1898, studiował na Wydziale Inżynierii Politechniki Lwowskiej. Na egzaminie dyplomowym (1903) uzyskał opinię „bardzo uzdolnionego”. Po pięciu latach praktyki zawodowej rozpoczęła pracę dydaktyczno-naukową w Katedrze Miernictwa PL. W 1909 uzyskał stopień doktora, a w dwa lata później habilituje się. W roku 1912 zostaje mianowany profesorem nadzwyczajnym, a w 1918 – profesorem zwyczajnym Politechniki Lwowskiej. W roku 1920 zostaje wybrany na dziekana Wydziału Inżynierii Lądowej i Wodnej, a w roku 1929 – na rektora PL. Prace naukowe prof. Weigla związane były głównie z rachunkiem wyrównania i fotogrametrią (był m.in. autorem publikacji „Rachunek wyrównawczy wedle metody najmniejszych kwadratów oraz jego zastosowania przy rozmiarowaniu kraju”). Jako pierwszy prowadził wykłady z fotogrametrii na Politechnice Lwowskiej oraz na kursach dla oficerów lotnictwa. W latach 1917-27 osobiście kierował wykonaniem zdjęć fotogrametrycznych wschodniej części Wysokich Tatr oraz ich opracowaniem. Aktywnie uczestniczył w pracy wielu towarzystw naukowych, m.in. **był założycielem i przewodniczącym Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego** (1930-39), a także członkiem Państwowej Rady Mierniczej. Był także wielkim społecznikiem i miłośnikiem muzyki. Został nawet kuratorem chóru studentów PL i sam komponował dla niego utwory. Był także kuratorem Bratniej Pomocy Studentów PL. Jako przedstawiciel polskiej elity intelektualnej został w nocy z 3 na 4 lipca 1941 r. aresztowany przez okupantów niemieckich i wraz z ponad dwudziestoma uczonymi z ośrodka lwowskiego (wśród których był również jego syn) rozstrzelany w rejonie Wzgórz Wuleckich. Był jednym z najwybitniejszych polskich geodetów pierwszej połowy XX wieku.

Fragment planu sytuacyjno-wysokościowego Lwowa (skala oryg. 1:2000), Katedra Miernictwa Politechniki Lwowskiej 1929

powszechniania i możliwości wykorzystywania wiedzy fotogrametrycznej.

Kolejne walne zgromadzenie członków PTF połączone ze zjazdem dorocznym odbyło się 18 marca 1933 roku. Obradom przewodniczył prof. Warchałowski, a prof. Piątkiewicz przedstawił dwa referaty – jeden dotyczący fotogrametrii w kryminologii, a drugi poświęcony teorii stereotachygrafu prof. Hugershoffa. W historii PTF zjazd ten zapisał się jednak dzięki burzliwej dyskusji na temat konieczności podjęcia prac naukowo-badawczych z dziedziny fotogrametrii. Prof. Warchałowski, uzasadniając potrzebę

zorganizowania specjalnej komórki fotogrametrycznej przeznaczonej wyłącznie do prowadzenia prac naukowo-badawczych, zgłosił przyjęty później jednoznacznie wniosek: „Walne Zgromadzenie Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego uznaje za nieodzowne, dla rozwoju fotogrametrii, dążenie do stworzenia placówki naukowo-badawczej”.

Działalność naukowa PTF to nie tylko referaty i zjazdy, ale także zapoczątkowane w kwietniu 1934 roku szkolenia.

W pierwszym kursie fotogrametrycznym (Warszawa, 20-22 kwietnia 1934 roku) uczestniczyły 52 osoby z różnych miast Polski, a wykłady prowadzili: prof. Warchałowski, prof. Piątkiewicz, inż. Piasecki, mjr Zawadzki, mjr Herfurt oraz mjr Lipko. Głównym tematem były stosowane metody fotogrametryczne oraz ich wykorzystanie zarówno w Polsce, jak i za granicą.

● PRACA U PODSTAW

Na IV Zjeździe PTF połączonym z walnym zgromadzeniem 26 marca 1934 roku mjr Herfurt przedstawił prace fotogrametryczne wykonywane w WIG, a inż. Pia-

Aerofotogrametria – myśli wybrane.

1.

*Aerofotogrametria,
wielka podniebna pani,
zrobi ci zdjęcie gruntów
najszybciej i najtaniej.
Najszybciej, bo samolotem –
dziś to pośpiechu rekord –,
choćbyś miał grunt
od lotniska o tysiąc mil daleko.
Najtaniej, bo samolotem –
znów rekord oszczędności:
tylko przez chwilę nad rolą
samolot będzie gościł.*

2.

*Rada miejska jest w kłopotcie:
chce mieć miasto – proszę, proszę –
eleganckie, jak sto pociech,
i wyłożyć na to grosze.*

*Rada w radę: ojce miasta
nie zważają, że już wieczór,
że dochodzi jedenasta.*

*„Stawiam kwestję tę na mieczu” –
zabrał wreszcie głos prezydent:
„Oto projekt”. Projekt gotów.
Głosowali: – recte vide! –
„ślać po plan do Fotolotu”!*

3.

*Ludzie mijają, przechodzą –
udoskonala się rodzaj –
z życiem za bary się biorą
o lepszy szczęścia urodzaj.
Ludzie mijają, przechodzą:
typ „skoczybródzy” zanika.
Trudno, czas lubi zmiany,
czas – najgorętszy radykał!
Słychać pod niebem hałasy:
motor boryka się w wietrze.
Na niebie wartę zaciągnąć
śpieszą aerofotogrametry!*

4.

*Małoście o niej słyszeli.
Niedobrze, bracia, niedobrze!
Musicie ją poznać teraz
całą, do głębi i po brzeg.
Aero-foto-gra-metrja –
nie zrażcie się słowem misternem –
w pracy wam waszej pomoże
codziennej wiernie, najwierniej.
Aero-foto-gra-metrja –
z dnia na dzień rosną jej akcje –
rękę wam poda pomocną
przy życia meljoracji!*

Stanisław Kostanecki
„Przegląd Fotogrametryczny”, 1934

secki omówił wyniki badań fototriangulacji. Walne zgromadzenie wybrało władze PTF – ponownie wiceprzewodniczącym został prof. Warchałowski, który już wówczas był prorektorem Politechniki Warszawskiej.

Z kolei w IV Międzynarodowym Kongresie Fotogrametrycznym (Paryż, 25 listopada-1 grudnia 1934 roku) uczestniczyła 13-osobowa delegacja polska pod przewodnictwem prof. Weigla, który był oficjalnym delegatem rządu. W kongresie wzięło udział 291 osób reprezentujących 24 państwa. Prof. Weigel przewodniczył obradom Komisji V oraz został wybrany do 4-osobowego komitetu wykonawczego odpowiedzialnego za przygotowanie następnego kongresu, który zaplanowano na 1938 rok. Na wystawie fotogrametrycznej, stanowiącej nieodłączną część każdego kongresu, Polska zaprezentowała prace zrealizowane przez Ministerstwo Komunikacji, Politechnikę Warszawską, Politechnikę Lwowską, WIG oraz FOTO-LOT. Dużym zainteresowaniem cieszyły się mapy fotogrametryczne granicy polsko-rumuńskiej w skali 1:4000 oraz Tatr i Spitzbergenu. Obszerne sprawozdanie z przebiegu kongresu w Paryżu przedstawiono 16 lutego 1935 roku na V Zjeździe Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego.

PROFESOR EDWARD WARCHAŁOWSKI (1885-1953)

Urodził się 4 października 1885 roku w powiecie stopnickim. Po ukończeniu seminarium nauczycielskiego i szkoły mierniczej w Pskowie podejmuje studia w Instytucie Geodezyjnym w Moskwie oraz na Wydziale Matematycznym Uniwersytetu Moskiewskiego. W roku 1911 rozpoczyna pracę naukową w Katedrze Geodezji tego Instytutu, a w 1912 wydaje pierwszy podręcznik „Zarys fotogrametrii”. Zostaje mianowany docentem (1915), a następnie profesorem zwyczajnym (1918) w Katedrze Rachunku Prawdopodobieństwa i Rachunku Wyrównawczego. W latach 1919-20 bierze udział w organizowaniu Głównego Urzędu Geodezyjnego w ZSSR.

W roku 1921 prof. Warchałowski wraca do kraju i na Wydziale Mierniczym Politechniki Warszawskiej obejmuje Katedrę Miernictwa I. W latach 1924-33 był dziekanem Wydziału Inżynierii Wodnej i Miernictwa, a w latach 1933-36 rektorem PW. **Był także zastępcą przewodniczącego Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego (1930-39).** W okresie okupacji (pod szyldem kierowanej przez siebie Państwowej Szkoły Budownictwa Lądowego i Wodnego, a następnie Państwowej Wyższej Szkoły Technicznej) zorganizował Wydział Mierniczy. Po wojnie walczył się do odbudowy gmachów PW, a w latach 1945-52 był jej rektorem. Brał także udział w tworzeniu Geodezyjnego Instytutu Naukowo-Badawczego i był jego dyrektorem (1945-49). Poza pracę organizacyjną prof. Warchałowski prowadził wielokierunkową działalność naukową związaną głównie z niwelacją precyzyjną, rachunkiem wyrównania oraz triangulacją. W roku 1952 wydał dzieło „Geodezja wyższa - część matematyczna”. Był promotorem wielu prac doktorskich oraz opiekunem przewodów habilitacyjnych. Zmarł 6 marca 1953 roku i został pochowany na Cmentarzu Powązkowskim.

Ciekawą inicjatywę podjęto na zebraniu Zarządu PTF 24 stycznia 1935 roku. Dotyczyła ona organizowania stałych zebrań Warszawskiego Koła Członków PTF. Pierwsze z nich odbyło się 7 kwietnia 1935 roku, a wprowadzenie do dys-

kusji stanowiły referaty prof. Tadeusza Gutkowskiego oraz kpt. Janusza Lewartowskiego poświęcone wadom i zaletom aparatów o krótkiej ogniskowej oraz deformacjom filmów stosowanych w fotogrametrii.

Kolejny VI doroczny Zjazd Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego odbył się pod przewodnictwem prof. Weigla 14 marca 1936 roku w Politechnice Warszawskiej. W części referatowej prof. Gutkowski przedstawił sposoby badania wydajności migawek, a mjr Zawadzki omówił opracowanie zdjęć fotogrametrycznych wykonanych w czasie polskiej wyprawy polarnej na Spitzbergen w roku 1934.

VII Zjazdowi PTF zorganizowanemu 13 lutego 1937 roku przewodniczył prof. Jan Piotrowski. Referaty przedstawione na zjeździe poświęcone były fotogrametrycznej charakterystyce filmów (inż. Zbigniew Czerski) oraz kryterium czułości emulsji filmów fotogrametrycznych (prof. Gutkowski).

● W NAPIĘTEJ ATMOSFERZE

V Międzynarodowy Kongres Fotogrametryczny odbył się w Rzymie we wrześniu 1938 w bardzo napiętej atmosferze poprzedzającej wybuch II wojny światowej. Na posiedzeniu Komitetu Wykonawczego 28 września 1938 roku rozważano, czy nie odłożyć otwarcia Kongresu z uwagi na brak przedstawicieli wielu państw. Ostatecznie jednak na wniosek prof. Wei-

PROFESOR BRONISŁAW STANISŁAW PIĄTKIEWICZ (1878-1966)

Urodził się 14 września 1878 roku we wsi Babica nad Wisłokiem. W latach 1898-1900 studiował na Wydziale Inżynierii Lądowej Politechniki Lwowskiej, a jednocześnie matematykę na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. W kolejnych latach kontynuował studia matematyczno-fizyczne na Wydziale Filozoficznym UJ w Krakowie. W roku 1910 złożył państwowy egzamin pedagogiczny i następnie pracował w gimnazjach. Był dyrektorem naukowym I Korpusu Kadetów we Lwowie (1919-20).

W latach 1912-13 odbył kursy w zakresie fotogrametrii w Wiedniu i w Jenie. W roku 1924 zorganizował Oddział Fotogeodezji w Ministerstwie Robót Publicznych, którym kierował do roku 1932. Jedną z większych prac tego oddziału było stereofotogrametryczne zdjęcie i opracowanie na autografie Wilda A2 mapy Tatr Polskich w skali 1:10 000. Bronisław Piątkiewicz uczestniczył także w pracach delimitacyjnych na południu Polski. Metodą fotogrametryczną opracował mapę granicy polsko-rumuńskiej od Zaleszczyk do Okopów św. Trójcy. W roku 1926 rozpoczął wykłady z fotogrametrii na Politechnice Warszawskiej, gdzie zorganizował pracownię fotogrametryczną. W czasie okupacji prowadził wykłady w Szkole Budownictwa Lądowego i Wodnego oraz w Państwowej Szkole Technicznej. Po wojnie kontynuował prace na PW. W roku 1946 otrzymał nominację na profesora zwyczajnego i objął funkcję kierownika Katedry Fotogrametrii, którą prowadził do roku 1960. W latach 1945-50 był dziekanem Wydziału Geodezyjnego, pełniąc równocześnie obowiązki zastępcy dyrektora GINB (późniejszy IGiK).

Był także bardzo zaangażowany w **działalność społeczną, m.in. w Polskim Towarzystwie Fotogrametrycznym.** Przed I wojną światową prowadził kursy techniczne dla drużyn harcerskich. Po wybuchu wojny stanął na czele Komendy Krakowskiej, a na zjeździe w 1918 r., na którym utworzono ZHP, wszedł do Naczelnej Rady Harcerskiej. Profesor Piątkiewicz był nie tylko wybitnym fotogrametrą, ale także humanistą. Zmarł po ciężkiej chorobie 4 grudnia 1966 r. i został pochowany na Cmentarzu Powązkowskim.

gła zdecydowano o otwarciu kongresu 29 września, a dzień później rozpoczęły się obrady komisji. Na kongres zgłosiło się 474 uczestników, ale ostatecznie przybyło tylko 304. Delegacja polska liczyła ponad 20 osób, a jej przewodniczącym i jednocześnie delegatem rządu był ponownie prof. Weigel. Dodatkowo PTF reprezentowali: prof. Wilczkiewicz, prof. Piątkiewicz, mjr Józef Roessler oraz inż. Wacław Sztompke, odpowiedzialny za przygotowanie wystawy.

W wystawie uczestniczyło 16 państw, ekspozycje polskie zajmowały 40 m kw. i obejmowały prace WIG-u, FOTOLOTO-u i Politechniki Warszawskiej. Można było znaleźć wśród nich mapy terenów górskich, opracowania fotogrametryczne wykonane w ramach polskich ekspedycji na Spitzbergen i Grenlandię, a także przykłady wykorzystania fotogrametrii do klasyfikacji gruntów. Z przedstawionych na wystawie danych wynika, że w latach 1934-37 WIG wykonał aktualizację map na obszarze 118 tys. km kw., a FOTOLOTO – zdjęcia fotogrametryczne dla klasyfikacji gruntów na powierzchni 47 tys. km kw.

PROFESOR EDMUND WILCZKIEWICZ (1891-1946)

Urodził się w Krakowie 14 listopada 1891 roku. W 1910 rozpoczyna studia na Wydziale Inżynierii Politechniki Wiedeńskiej. Studia przerywa wybuch I wojny światowej. Po wcieleniu do armii austriackiej walczy na froncie włoskim. Do kraju wraca w roku 1918, służy w wojsku polskim i bierze udział w wojnie polsko-rosyjskiej, w czasie której zostaje odznaczony krzyżem „Virtuti Militari”. W latach 1921-22 kontynuuje studia, tym razem na Wydziale Inżynierii Politechniki Lwowskiej. Następnie podejmuje pracę w Katedrze Miernictwa, najpierw jako asystent, a później jako adiunkt. W czasie zagranicznych staży naukowych poznaje tajniki fotogrametrii. W 1932 roku broni pracę doktorską (pierwszą w Polsce z zakresu fotogrametrii) dotyczącą wyznaczania elementów orientacji wzajemnej stereogramów. W roku 1937 habilituje się, otrzymuje nominację na profesora nadzwyczajnego oraz zostaje kierownikiem Katedry Miernictwa II. W roku akademickim 1938/1939 jest dziekanem Wydziału Inżynierii PL. Lata II wojny światowej prof. Wilczkiewicz spędził we Lwowie. Był kierownikiem Katedry Budowy Przyrządów Geodezyjnych i Fotogrametrii we Lwowskim Instytucie Politechnicznym (1939-41) utworzonym przez władze radzieckie, a następnie w latach 1942-44 prowadził wykłady na Państwowych Kursach Zawodowych zorganizowanych przez władze niemieckie. Po zakończeniu wojny osiadł w Krakowie, gdzie zaangażował się w tworzenie wydziałów politechnicznych Akademii Górniczej. W roku akademickim 1945/46 był dziekanem Wydziału Inżynierii oraz kierownikiem Katedry Miernictwa. Był nie tylko doskonałym naukowcem i dydaktykiem, ale także wybitnym konstruktorem instrumentów fotogrametrycznych. Według jego pomysłu zbudowany został aeroprojektor, kamera fotogrametryczna oraz pełnoautomatyczny przetwornik fotogrametryczny. **Brał czynny udział w pracach Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego, będąc członkiem jego zarządu.** Przygotował tekst podręcznika „Fotogrametria”, którego nie zdążył wydać, zmarł bowiem nagle 5 kwietnia 1946 roku.

125. ROCZNICA URODZIN PROFESORA KASPIRA WEIGLA

10 czerwca 2005 roku minęła 125. rocznica urodzin wybitnego geodety Kaspra Weigla. Tak się złożyło, że Rzeszów upamiętnił tę postać na miarę swoich możliwości.

Zacząło się od profesora Romana Kadaja. Z jego inicjatywy wszczęta została procedura, w wyniku której Senat Politechniki Rzeszowskiej nadał kierowanej przez niego Katedrze Geodezji na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska imię profesora Kaspra Weigla. Było to wyrazem uznania zasług wielkiego geodety i jego osiągnięć dla polskiej nauki oraz chęci kontynuacji wartości, które były i są nadal związane z osobą tego wielkiego uczonego. Z kolei Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich (Oddział w Rzeszowie) odśpiewało w lipcu 2005 r. w Rzeszowie przy ul. 3 Maja (na frontonie kościoła Świętego Krzyża) tablicę upamiętniającą zamordowanych profesorów lwowskich uczelni, a wśród nich profesora Kaspra Weigla.

Natomiast młodzież zrzeszona w Naukowym Kole Geodetów „GLOB” na Wydziale Politechniki Rzeszowskiej utrwaliła imię profesora, nadając wyznaczonemu przez siebie punktowi geodezyjnemu nazwę „Kasper”. Prezydent Rzeszowa otrzymał wyniki pomiarów w formie operatów geodezyjnych, zaś wartość merytoryczną sprawdziło oraz pozytywnie zaopiniowało kierownictwo Wydziału Geodezji Urzędu Miasta Rzeszowa. Punkt ten znalazł się w oficjalnym katalogu osnowy geodezyjnej miasta i tym samym imię profesora Weigla zostało przez Rzeszów utrwalone. Mamy nadzieję, że nazwa punktu (już co najmniej kilku geodetów wykorzystało „Kaspra” w konstrukcjach pomiarowych) i publikacja niniejszego tekstu przyczynią się do rozszerzenia wiedzy niejednego wykonawcy geodezyjnego w Rzeszowie o to, kim dla społeczeństwa i polskiej geodezji był profesor Kasper Weigel.

Rafał Szaluś

Naukowe Koło Geodetów „GLOB”

przy Katedrze Geodezji im. Kaspra Weigla Politechniki Rzeszowskiej

WOJNA POMIESZAŁA SZYKI

VI Międzynarodowy Kongres Fotogrametryczny zaplanowano na 1942 rok w Holandii. Wybuch II wojny światowej pokrzyżował jednak plany i impreza w Hadze odbyła się dopiero w październiku 1946 roku. Wojna przerwała także działalność Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego. Jego członków nie ominął dramatyczny los, który stał się udziałem milionów Polaków. Ci, którzy przeżyli okupację, po jej zakończeniu ponownie przystąpili do rozwijania fotogrametrii. Cieszę się niezmiernie, że już w okresie powojennym dane mi było poznać wielu tak wspaniałych ludzi, jak prof. Bronisław Piątkiewicz, prof. Edward Warchałowski, prof. Marian Brunon Piasecki, prof. Felicjan Piątkowski oraz mgr inż. Wacław Kłopotciński. Z niektórymi z nich miałem przyjemność przez wiele lat współpracować zarówno na niwie zawodowej, jak i społecznej.

W roku 1957 PTF reaktywowano jako sekcję naukową Stowarzyszenia Geodetów Polskich. Obecnie funkcjonuje ono pod nazwą Polskiego Towarzystwa Fotogrametrii i Teledetekcji. Ale to już całkiem inny rozdział historii.

ADAM LINSENBARTH

Innowacje dla inwestycji przyszłości

widzi
mierzy
rysuje
rejestruje

Naciśnij przycisk
i uchwyc rzeczywistość.
Pierwszy na świecie
tachimetr z cyfrowym
rejestratorem
rzeczywistości skraca
pracę w terenie.

- Najszerza oferta dla geodetów
- Najnowocześniejszy sprzęt
- Najwięcej oddziałów w Polsce
- Najwięcej bezpłatnych szkoleń
- Najlepsza obsługa po sprzedaży

Sprawdź nowe produkty, oferty
i szkolenia na www.topcon.com.pl

TPI Sp. z o.o., ul. Wolska 69, 01-229 Warszawa
tel. (0 22) 632 91 40, faks (0 22) 862 43 09

WARSZAWA WROCLAW GDAŃSK
KRAKÓW POZNAŃ RZESZÓW

**PRODUKT ROKU
GEA 2005**